

[World Press Day] Slovensko padá v rebríčku slobody tlače. Môže za to RTVS?

Je za prepadom Slovenska v rebríčku slobody slova neobjektívna RTVS? Ako sa na jej vysielanie pozerá regulátor - Rada pre mediálne služby (RPMS).

World Press Day

V decembri 1993 vyhlásilo Valné zhromaždenie OSN 3. máj za Svetový deň slobody tlače (World Press Freedom Day) alebo len Svetový deň tlače (World Press Day), ktorý sa slávi s cieľom zvýšiť povedomie o dôležitosti slobody tlače a pripomenúť vládam ich povinnosť rešpektovať a dodržiavať právo na slobodu prejavu zakotvené v článku 19 Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948 a pripomenúť si výročie [Windhoekskej deklarácie](#), vyhlásenia o zásadách slobody tlače, ktoré zostavili africkí novinári vo Windhoeku v roku 1991.

Press Freedom Index

Pri príležitosti Svetového dňa tlače medzinárodná organizácia Reportéri bez hraníc pravidelne zverejňuje svoj Index slobody slova (World Press Freedom Index), tohtoročný s podtitulom [Novinári pod politickým tlakom](#).

Ako spomína Index [v časti venovanej Európe](#), "napriek tomu, že Európska únia prijala svoj prvý zákon o slobode médií, EMFA, a napriek tomu, že tri európske krajiny - Nórsko, Dánsko a Švédsko -

sú stále na čele indexu, politici sa snažia zmenšiť priestor pre nezávislú žurnalistiku. Na čele tohto nebezpečného trendu stojí prokremelský predseda vlády Maďarska Viktor Orbán a jeho slovenský náprotivok (29. miesto) Robert Fico. Sloboda tlače je vystavená skúške vládnych strán v Maďarsku (67. miesto), na Malte (73. miesto) a v Grécku (88. miesto), troch najhoršie hodnotených krajinách EÚ. Taliansko Giorgio Meloni (46. miesto) sa tiež prepadlo o päť miest".

Slovensko sa v jeho poslednej edícii zhoršilo, spadlo z miesta 17. (83,22/100) na 29. (76,03/100), [ked' sa zhoršilo](#) v každom z [5 hodnotených kritérií](#) (politický kontext, právny rámec, hospodársky kontext, sociokultúrny kontext a bezpečnosť).

Čo?

Nový rebríček pritom ešte nereflektoval snahu vlády Roberta Fica o politické ovládnutie verejnoprávnej RTVS prostredníctvom návrhu nového zákona.

Návrh zákona o Slovenskej televízii a rozhlase (STVR) v jeho dôvodovej časti (a to ako v pôvodnom znení z 11. marca, tak aj v upravenej podobe z 22. apríla) spomína ako nosný dôvod nespokojnosť s obsahom vysielania a "reaguje predovšetkým na podnety verejnosti, odborných organizácií, združení, orgány[ov] samosprávy a mimovládny[eho] sektor[a]. Tieto požadujú zlepšiť súčasný stav a priblíženie sa k objektívnosti vysielania. Podľa nich vysielacia verejnoprávna inštitúcia nenapĺňa svoje verejnoprávne poslanie a tieto základné atribúty verejnoprávnosti opustila". Viac informácií o kontexte, protestných akciách občianskej aj odbornej verejnosti je možné nájsť v našej [monitorovacej správe z 3. apríla 2024](#), ako aj [vo verejnej výzve k inštitúciám EÚ z 24. apríla 2024](#) po schválení návrhu zákona vládou SR v daný deň. [správe preých správach](#)

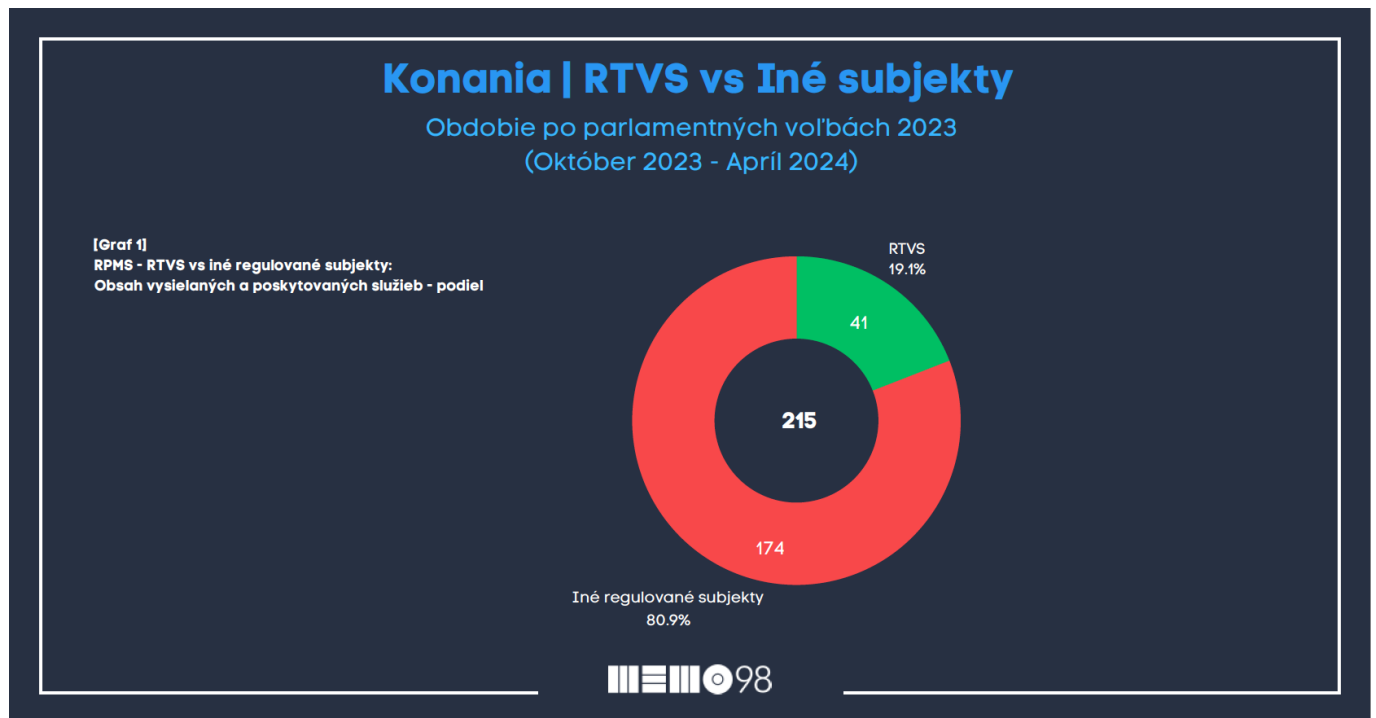
Ako?

Pozreli sme sa preto na rozhodovaciu činnosť mediálneho regulačného orgánu - [Rady pre vysielanie a retransmisiiu \(RPMS\)](#), ktorý je na základe [zákona č. 264/2022 Z.z. o mediálnych službách](#) kompetentným ultimátnym orgánom na posudzovanie súladu obsahu vysielania so zákonom. Analyzovali sme návrhy rozhodnutia RPMS od predčasných parlamentných volieb - za obdobie 7 mesiacov (október 2023 - apríl 2024), počas ktorého sa uskutočnilo 14 zasadnutí RPMS.

HLAVNÉ ZISTENIA

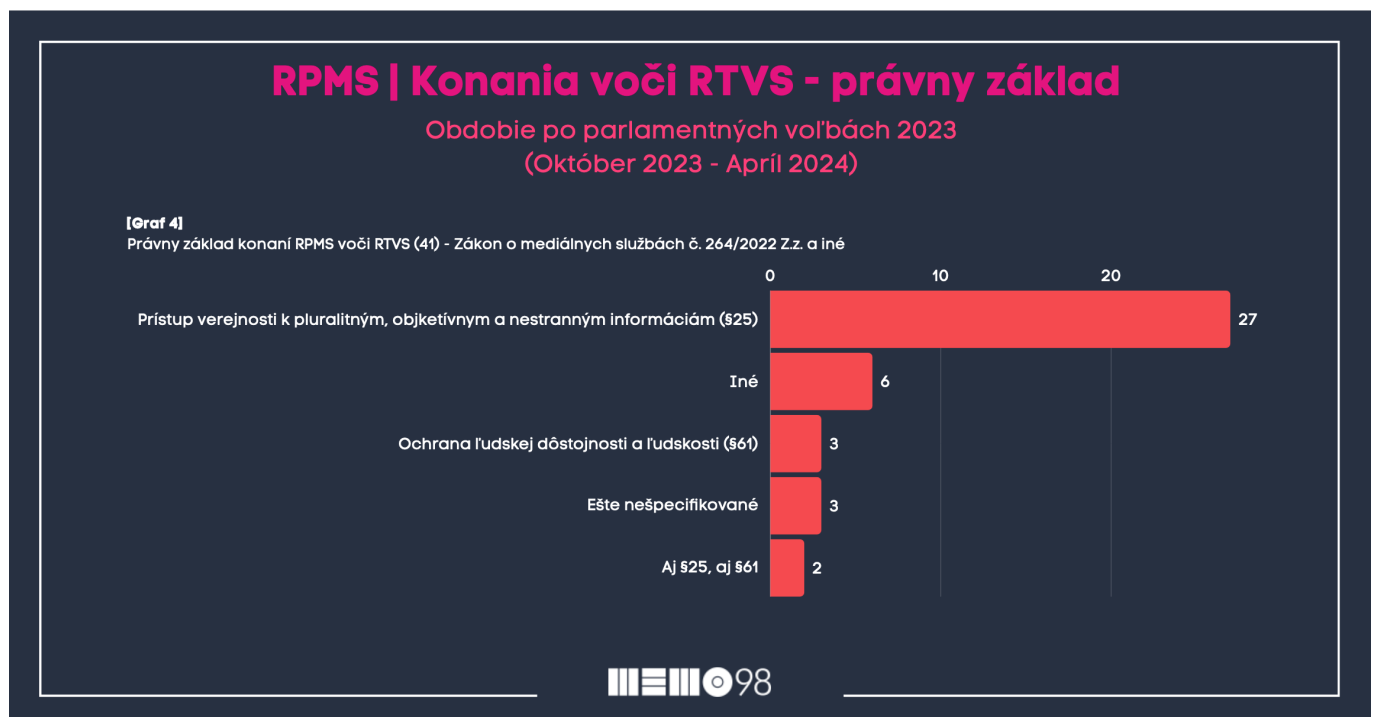
Rada pre mediálne služby, prostredníctvom jej Kancelárie, posudzovala za sledované obdobie 303 návrhov - z toho sa 215 týkalo obsahu vysielaných a poskytovaných služieb, zvyšné sa týkali technických konaní (oprávnení na vysielanie, na poskytovanie).

Z 215 konaní sa 41 týkalo RTVS - teda necelých 20% (19,1%).

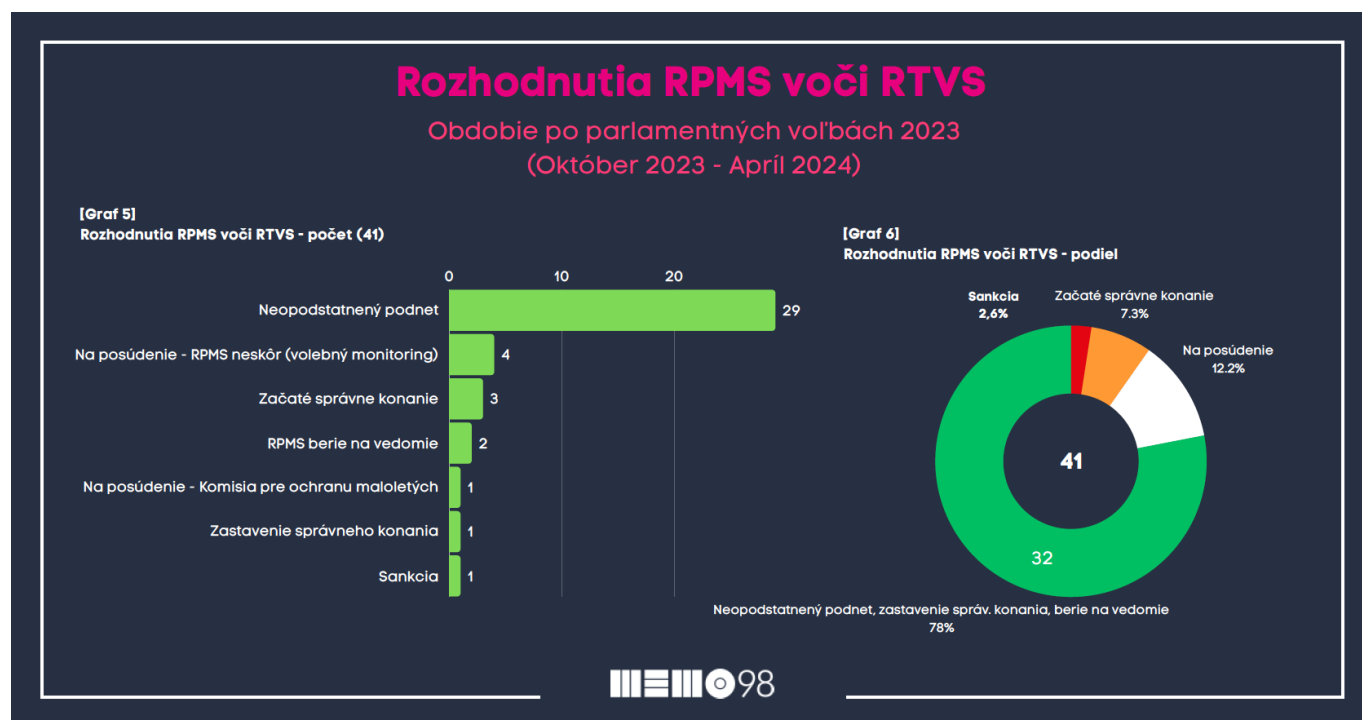

Zo 41 konaní vo vzťahu k RTVS sa sankciou skončilo **jediné** - upozornením na porušenie zákona (udelené [na zasadnutí RPMS dňa 20. decembra 2023](#)). Bolo udelené za odvysielanie mimoriadneho oznamu bývalého predsedu vlády Eduarda Hegera (zo 4. mája 2023). Okrem jednej sankcie sa v 3 prípadoch voči RTVS začalo správne konanie (na zasadnutiach 22.11. - [bod č.24](#), 20.12.2023 - [bod č.54](#) a 10.4.2024 - bod č.45 - [návrh](#) a [rozhodnutie](#)).

Pokiaľ ide o právny základ konaní - **až 29 konaní sa týkalo §25 zákona o mediálnych službách - prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám.**

Podstatným je zistenie, že **až 32 konaní (teda takmer 80%) RPMS ukončila zamietavým rozhodnutím** - buď ako neopodstatnený podnet (29), zastavením správneho konania (1), alebo len zobrala informáciu na vedomie (2).

[Správa](#) vo formáte pdf

Grafy vo formáte pdf:

([slovensky](#)) Konania RPMS ohľadom RTVS počas 7 mesiacov po predčasných parlamentných voľbách (11.10.2023 - 24.4.2024)

([in English](#)) Proceedings of the Council for Media Services (CMS) in relation to the public RTVS during 7 months after the 2023 early parliamentary elections (11 October 2023 - 24 April 2024)

Neskôr sa pozrieme na rozhodnutia RPMS v súvislosti s RTVS počas celého funkčného obdobia generálneho riaditeľa RTVS Ľuboša Machaja (funkcie sa ujal v auguste 2022) a spoločne s Via Iuris aj na rozhodnutia RPMS v súvislosti s voľbami (parlamentné, prezidentské, voľby do EP).